

DOKĄD (271) *av*

-d (269), -t (2). ◊ dokąd (233), do kąd (38).

o jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XIX w.

1. Wskazuje czas trwania, granicę, kres: *dopóki, kiedy, jak długo; zanim, aż; quamdiu, quandiu Vulg, JanStat, Cn; donec, quoad Vulg, Cn; dum, quousque, tandiu usque, usquequo Cn (179) : Doktorom dokąd mamy wierzyć. KrowObr Rr3.*

Frazy: »nie wiem dokąd« = bardzo długo (1): Aleć by to niebyło/ dobre y wefołe pośelstwo/ y niebyłoby też daremne odpuszczenie grzechow [...] ieśliżby ludzie/ po śmierci w Czyfcu mieli być/ y tám nie wiem dokąd się śmążyć? KrowObr 75v.

»pan Bog wie dokąd« (1): y dla thęy málęy rzeczy Vpufty [!]/ któryćby śtać mógł/ pan Bóg wie do kąd/ tedy zgnoifz. *Strum L4.*

A. Wprowadza wypowiedzenie podrzędne (171) :

a. Okolicznikowe czasowe (62) :

α. Jak długo, póki (z czasownikiem o aspekcie niedokonanym) [w tym: cum con 3 r.] (58) : *OpecŻyw 63 [2 r.]; przetoż dokądes żiw i(mie)nia śwego, kthores rękami śwemi wypraczował vżyway BielŻyw 110; LibLeg 6/156v, 157v; LubPs G2v, Q3v, Q4v; KrowObr 67, 111v, 184v, 236 (6); Leop Deut 11/21; dopuścmy się wądzić Sofiftam do kąd będą chćieli GrzegRóżn L4v, B2v; KuczbKat 225, 230 [3 r.], 275, 435; KarnNap B4v, D2; KochPs 40, 44, 80, 113, 131 (7); StryjKron 522; KochJez A3; KochFr 52; ActReg 144; nagrodá ma się sćtać vkrzywdzonému według słuźności/ dokąd dóbr śtawa. SarnStat 612, 12, 54; PowodPr 31, 32, 60; Kędy niechay powinna chwałę tobie dawam/ Y dokąd we mnie duźá káfkę twą wyznawa^m. CzahTr C3, [D2].*

Połączenia: »dokąd ... dotąd« (3): *KrowObr 106; KuczbKat 390; dokąd Bug ćichy wody fwoie Nieście do Wilfy/ dotąd imię twoie Trwać będzie w vřtách ludu Rycerfkiego SzarzRyt Cv.*

»dokąd ... poty« (1): *Dokąd świát/ poty iego Pánowanie śtanie. KlonKr A4v.*

»dotąd (...) dokąd« (8): *MetrKor 34/288 [2 r.], 37/1 [4 r.]; Dotąd mamy Doktorom wierzyć dokąd się zgadzaią s pífmem Świętym. KrowObr 216v marg, 216v.*

»poty ... poki ... dotąd« (1): *Iż poti kroleństwo twoie [...] będzie/ [...] poki się odemnie nie odwróci ferce twoie/ á dokąd będziefz chodził wedle woley moiey y z ludem swoim. RejPos 350v.*

»tak długo ... dokąd ... i poki« (1): *Ktore tak długo będą pámiętliwe/ Iák mądrym w rádźie/ tak mężnym we zbroiey Dokąd dziełności poruczone twoiey Szyrokie potrwa Podole/ y poki W beřportny Euxin Dniełtr poydzie głębokí. SzarzRyt C4v.*

β. Zanim, dopóki nie (z czasownikiem dokonanym) [w tym: cum con 1 r.] (4) : *Ieśli się wyczyści niepráwość tá wáźzá dokąd pomrzećie [si expiabitur iniquitas haec vobis, donec moriamini] BudBib Is 22/14; Pośle też zá niemi miecz/ dokąd iych dokonam. [Et mittam post eos gladium, donec consumam eos.] BudBib Ier 49/37; BudNT 2.Petr 1/19; A obrony im żádney náfkřetney y cudowey nie obiecowano: ále rádźzey áż do końcá/ dokądby się wřzyřtkich licźbá sřpełniłá/ czekáć kazano? CzechRozm 185.*

b. Okolicznikowe czasowo-warunkowe (109) :

Połączenia: »dokąd ... tedy« (1): Dokąd te trzy powinności porządkiem swym idą/ tedy też Nawą bywa bezpieczna y pożyteczna *PowodPr* 2.

»tedy ... dokąd« (1): Przyjmuję tedy Doktory y oycę świętę dokąd fi[e] s flowem Bożym zgodząią/ ale gdy sie nie zgodząią/ z ich łalką/ y przyzwolenim/ to wżyftko na stronę odrzucam *KrowObr* B2.

α. *Z zaprzeczeniem orzeczenia zdania głównego i podrzędnego; zanim, póki (z czasownikiem dokonany w zdaniu podrzędnym) [w tym cum con 16 r.] (41)* : Nie będziez mocz cirpliwy być, dokąd woley swey nie przemożesz. *BielŻyw* 85, 9; *Diar* 38; *Leop Ios* 7/12, 3.*Reg* 10/7, *Cant* 2/7, *Ez* 21/27, *Matth* 5/8 (9); *BibRadz* I 126a marg; bo morze nie przeltanie swey gry/ dokąd [!] z siebie vmárle^{so} nie wyrzuci. *HistRzym* 16; *KuczbKat* 395; *WujJud* 252; *CzechRozm* 80v, 160v, 161, 171v, 230 (15); *CzechEp* 249; Bo dokąd tá swawola pohámowana v nas prawem vprzywileiowanym nie będzie/ nie będzie nigdy w Polfcze dobrze *WerGość* 265; A dokąd mi swy miły mój nie wróci/ Zaden ná świecie trofki méy nie skróci. *KochPieś* 18, 8, 38; Ani Biskup Poznański święćić Opátá Lubinfskiego ma/ dokądby Król Ie^{so} M. ná to niezwoił. *SarnStat* 206.

Połączenie: »dotąd, dokąd« (3): *MetrKor* 34/265, 37/2; aby dotąd/ dokądby tá summá nowa im zápłacona nie była/ té to dobrá z iego ręku y potomków iego nie wychodziły *SarnStat* 441.

β. *Z zaprzeczeniem orzeczenia zdania podrzędnego; zanim, póki (z czasownikiem o aspekcie dokonany w zdaniu podrzędnym) [w tym: cum con 10 r.] (47)* : *OpecŻyw* [27]; *FalZioł* II 19b; tedy towarzysz iego zany sie stawil okrutnikowi y zaftapil iego dokądby zafię nie przyzedł. *BielŻyw* 30, 124; *LibLeg* 11/170v, 172; *SeklKat* Nv; *Diar* 66; abyście sie kiedy nád dużami swoimi smiłowáli/ y dokąd náwieki niezginiecie/ káiáli sie grzechow swoich. *KrowObr* 220v, 38v, 70, 91, 221; *Leop Lev* 24/12, *Deut* 1/31, *Ios* 1/15 [2 r.], *Ier* 9/16, 44/27, *Apoc* 17/17; *KochZuz* ktv; *BielKron* 79; *HistRzym* 17v; *RejPos* 120v, 134v; *CzechRozm* 46v, 47, 84v; A donies to moiemu Iendrzeiowi slowo/ Ze/ dokąd go nie widzę/ musi mię być tełzno *KochFr* 52; *KochPhaen* 16; *KochSz* A3v; dokat to miedzunami niebedzie/ ze nagrody dobrem/ azlem kari iednac niebedziecie/ co daley to wiecci przimnazac sie bedzie szkodnikow* takowich *PaprUp* G4v; *SarnStat* 854, 858, 871, 1203; *CzahTr* I2, I3; *SapEpit* [B3].

Połączenia: »dokąd ... dotąd (2): dokad sie nowego [zboża] nienarodzi/ dothąd będziecie iesć stare. *Leop Lev* 25/22; *KuczbKat* 390.

»dotąd ... dokąd (1): Bog zakon przez Moyżelzá podał/ y to nie wżyftkiemu swiátu/ ale tylko iednemu Abráhámowemu potomstwu: y to dotąd tylko/ iáko Páweł piłze/ dokądby/ wiará nie przyślzá. *CzechRozm* 89.

»tak długo (...) dokąd« (5): á tak człowiek bywa blady tak długo dokąd ona wilgota z niego nie wynidzie. *GlabGad* L2v; *Leop Num* 21/22; *CzechRozm* 91, 119, 212v.

γ. *Z zaprzeczeniem orzeczenia zdania głównego; jak długo, póki (z czasownikiem niedokonany w zdaniu podędnym) [w tym: cum con 2 r.] (19)* : A inłzey ci poiąć nie dam/ Dokąd w łobie dużę trzymam. *BierEz* C4v; *OpecŻyw* 14; *KrowObr* 29, 69v, 154, 173, 214v; *BibRadz Ios* 1/5; *GrzegRóżn* Fv; *HistRzym* 13; *KochPs* 106, 156; Nigdy niebędą mogli Rzymfskiéy síle szkodzić/ Dokąd Caefarz przeważny woysko będzie wodzić *KochFr* 58; *BielSenJoach* 3v; dokąd ielzcie czas, zdrowie miał/ o dużyczkę swą nic nie dbał *ArtKanc* O4v, O5; *SarnStat* 11; pomocą twą nogi Moie nie zftapia

z twoiey świętey drogi/ Dokąd duchowi moiemu mieszkánie W tym wátłym ćiele będzíe/ o moy Pánie. SzarzRyt Bv.

Połączenie: »dotąd dokąd« (1): Doktorowie nie każą łobie wierzyć/ chyba dothąd/ dokąd się zgadzają s łowem Bożym. *KrowObr* 14.

B. *Wprowadza pytanie niezależne (6)* : Dokąd mię chcesz zápómnieć? dokąd świętą fwoię Twarz przedemną kryć będzíe? dokąd dużę moię Frásunki trapić będą/ oycze dobrotliwy? Dokąd mię deptać będzíe człowiek zazdrościwy? *KochPs* 17, 9, 88.

2. *Wskazuje miejsce, cel w przestrzeni; gdzie, w jakim kierunku, w którą stronę; quonam, quorsum* *Mącz, Calep; quo, quoquo Mącz; ubi Calep (90)* : *LibMal* 1543/72, 1553/176v; *GroicPorz* bbv, oo2v; *Mącz* 343c [3 r.], 344b, c; *HistRzym* 63v; Bo ludzie chćiwością wrzędow zápaleni/ vpornie się ich domagają/ nic niedbając kędyby iść/ iedno dokąd [*nec ... qua ... sed quo*]. *ModrzBaz* 55v; *Calep* 891a, b, 1104a; ná którym liście ma przypisać temu Vrząd/ którego dnia/ y do kąd podwodę brano: żeby dwákróć ná ieden lift/ w iedną drógę niedawano *SarnStat* 974.

Połączenie: »skąd(że), (a, i) dokąd« (2): *PAPIEZN*. Skądże/ á do kąd? *EVANG*. Z Wárłzáwy do Domu. *OrzQuin* A4v; *KochMRot* C.

A. *Wprowadza wypowiedzenie podrzędne [w tym: dopełnieniowe (20), okolicznikowe miejsca (9), przydawkowe (7); cum con 4 r.] (36)* : *OpecŻyw* 95, 95v [2 r.]; *Leop* 2.Par 36/7, *Bar* 2/13, 1.*Mach* 10/73, *Ioann* 13/33, *Hebr* 11/8; *BibRadz* I *3v, *Ioann* 14/4, 5; [*Koryjolanus*] Wyfzedł z miáftá nie powiedając nikomu dokąd się miał obroć *BielKron* 109; *Mącz* 344b; Wodźże go też wftáwicznie po tym plácu kędy bieżć ma/ á vkázuj mu rozumem á rośtropnym rozważeniem do krefu dokąd bieżć ma. *RejZwierc* 130, 173; *BudBib* *Ier* 45/5; chodź wżędy około Stáwu kráiem Wody á pátrz pilno/ do kądby fye Wodá w kraióch ściągála *Strum* O2, D2; *Oczko* 11v; bo chocia Marszałkiem tedy niewie ywieleludzi potrzeba Panu Hetmanowi ydokąd pociągnie. *ActReg* 10; *WujNT* *Luc* 12/17, *Ioann* 13/36, 14/4, 5, *Hebr* 11/8, s. 459 marg; *PaxLiz* C3v.

Połączenia: »skąd ... i (abo, albo) dokąd« (7): *KromRozm* II 14; *SarnUzn* C8; Ramy gdy się ślą do Gdańská/ nie ma ich bráć Szyper/ áz mu ná nich nápiszą fkąd fą/ y dokąd ie ma odefłáć. *GostGosp* 94; *WujNT* *Ioann* 3/8, 8/14 [2 r.]; człowiek nie wważa fkąd wyfzedł/ y dokąd idzie/ ponieważechmy wżycy fą pielgrzymy ná tym świećie *WysKaz* 5.

»tam (...) dokąd« (2): Dufze thylko fámy fą w łonie Abráhámowym/ tám dokąd był on Lázarz od Aniołow niełion. *KrowObr* 215; *BibRadz* *Ios* 23/14.

B. *Wprowadza pytanie niezależne (37)* : *OpecŻyw* 113, 159; *BibRadz* 1.Reg 6/20; *Mącz* 326b, 343c [3 r.], 344b, 346d [3 r.], 446b [2 r.] (11); *HistRzym* 28v, 32; pytał go do kąd iedziez miły kńze Opácie? *RejZwierc* 26; *BudBib* *Gen* 32/17, *Deut* 1/28; *OrzJan* 17; *KochAp* 11; *LatHar* 152, 268 [2 r.], 705; *WujNT* *Ioann* 14/5, s. 512; Dokąd idziecie/ z drogi w chróscinę? *WysKaz* 7, 20 [2 r.], 31; *PowodPr* 54; *SapEpit* B3.

Połączenia: »dokąd ... a skąd« (1): Dokąd idziez á fkądés przyfzedł? [*Quo ...et unde*] *BudBib* *Iudic* 19/17.

»skąd(że) a dokąd« (3): Czyieś ty/ fkąd/ á dokąd idziez? [*unde? et quo pergis*] *Leop* 1.Reg 30/13, *Gen* 16/8; *BibRadz* *Gen* 16/8.

*** *Dubium*: a ynaczyey sye niemoglo odmienycz #do# kad dal bog zem doftal fwey prawey oyczifni tą bogatą zapłatą y bede yą placzycz yak bedzie moya możnoocz poniewoly poky bedzie yako bila pyerwey *LibLeg* 11/57v.

Cf DOKĄDBY, DOKĄDBYKOLI, **DOKĄDINĄD**, DOKĄDKOLI, **DOKĄDKOLWIE**, **DOKĄDKOLWIEK**, **DOKĄDŹE**

JZ